

BAAS SCHUIL OVER HET GENADEVERBOND

gezinde kerkgenoot van dr P., prof. dr Bavinek, straks Zuid-Afrika zal instrueren). Hoe kan de I.C.C.C. getuigen tegen compromis, terwijl ze zich bedient van Nederlanders, die kerkelijk het ene compromis na het andere, juist in oecumenisch opzicht sluiten?

Want dat is het toech, dat ons verdriet, dat ons zulk een pijn doet: de ja-en-nee-houding wordt aangenomen. Enerzijds mooie uitspraken tegen de oecumene. Maar dat is voor een deel façade. De (zendings-)werkelijkheid is totaliter alliter. Ja, men hoeft niet naar het soepele Indonesië te gaan. Ook hier te lande kan men vele kanten uit. Men gaat nog wel niet zo ver als Thijs Booy, maar volgt hem op een afstand.

De Here verlosse Nederland van deze halfslachtigheid.

In het laatste nummer van „Getrouw“²⁾ schrijft W(arnaar) de volgende zin: „De verwarde en vermoeide wereld van vandaag..... heeft behoefte aan een klaar en helder getuigenis, dat niet alleen weerklinkt achter gesloten deuren, maar dat uitgaat in de gehele wereld, hoorbaar en verstaanbaar voor ieder mens, die houvast en redding zoekt“.

De heer Warnaar kan nu misschien verstaan, waarom onze kerken niet bepaald happig op samenspreking-achter-gesloten-deuren zijn. En hij zal zich wel schamen over de abracadabra-uitspraken van zijn synodes inzake verbond en doop. En hij zal wel gaarne breken met de synode-scholastiek der laatste jaren, die noch voor de zending, noch voor de evangelisatie enige betekenis heeft. Hij zal, als hij stáát voor zijn woord, óók een gruwel hebben aan de januskoppige houding van zijn kerken inzake Wereldraad en Zendingsraad. Ja, als hij zijn woorden beleven gaat, gaat het nu voor hem (en allen, die met hem iets van oecumenische gevaren zien) er op of er onder: Breekt de synode niet met de Int. Zendingsraad etc., dan kan het enige antwoord zijn: Vrijmaking. Waartoe de presbyterianen te verheerlijken, die in een dergelijke situatie zich ook vrijmaakten, en zelf niet dezelfde stap te doen? Zulk een daad zou een getuigenis zijn in Nederland en de reformatie ongemeen bevorderen.

Ons, vrijgemaakten, gaat het maar niet — is het nog nodig dit te accentueren? — om een „leergeschild“. Het gaat ons om de heerschappij van Hem, Wiens ja ja is. Men kan niet Hem dienen en het kerkpolitieke compromis steunen.

VAN DER WAAL.

²⁾ Getrouw, officieel orgaan van de I.C.C.C., Aug. 1952.

Boekbespreking

Met wijdgeopende ogen.....!
en nochtans verblind!
Open brief aan Ds W. S. Hugo van Dalen,
door Ds H. Retel, Oosterbaan & Le
Cointre N.V., Goes.

Zoals bekend, is Ds Hugo van Dalen in Rusland geweest om deel te nemen aan het „vredes-congres der Russische kerken“, heeft hij van zijn bevindingen verslag uitgebracht in het communistische orgaan „De Waarheid“ (zo alleen, schreef hij, wist hij zeker, dat zijn artikelen ongerept zouden blijven) en is hij teruggekeerd met een kostbaar geschenk, hem toegedacht door de Patriarch van de Russische kerk „uit waardering voor zijn kerkelijke vrede-missie“: een prachtig gouden kruis met edelgesteenten uit de Oeral. Ds Hugo van Dalen, die in Rusland grote ogen opzette (niet alleen „wijdgeopende“ gelijk hij zelf schreef) is van mening, dat in de Sovjet-Unie het Christendom in praktijk is gebracht, dat daar geloofsvervolgung onbekend is, en dat men daar, vredelievend en cultuurverrijkend, alleen maar wenst, rustig een Christen te zijn.

De predikant van de gebonden kerk te Colijnsplaat, Ds H. Retel, staat nu zijn plaatselijke Ned. Herv. collega te woord. Hij doet dat op de hem eigen vriendelijke, rustige, en naar ik meen voor alle niet-star-vooroordeelden, tevens op overtuigende wijze. Gaarne beveel ik de lezing van dit geschrift aan.

Eén opmerking. Ds Retel mag de vriendelijkheid niet te ver drijven. Hij doet dat m.i. in deze regels:

„Het is verre van mij, dat ik er behagen in zou hebben, als de vrede in de plaatselijke Herv. Kerk te Colijnsplaat verstoord wordt. Van harte kan ik er mij in verblijden, dat elke Zondag velen in Colijnsplaat naar de Herv. Kerk gaan met de begeerte de verkondiging van het Woord des Heren te horen.“

Dit gaat te ver.

Want ik geloof niet, dat men verblind kan zijn ten aanzien van het communisme (en dus ten aanzien van 't Christendom) en dan toch 's Zondags 't Woord Gods kan verkondigen. Maakt men door dergelijke vriendelijkheid de blinden van de blinde leidsman los? Kan een Christen echt blij zijn als hij ziet, dat het volk zich schaart onder de prediking van iemand, die zich herder in Gods kerk noemt, doch bezig is de mensen aan de meest verbitterde kerk-vijand uit te leveren? En moet men niet veeleer wenen dan blij zijn, dat zij, die begerig zijn de verkondiging van Gods Woord te horen, stenen krijgen voor brood?

Hij was een singulier man.
Singulier in alles.
Singulier ook daarin, dat hij het zelf nooit geweten heeft.

Een deftig man.
Des Zondags heb ik hem nooit anders dan in geklede jas en met hoge hoed ter kerk zien gaan. Zo gingen er in die dagen maar twee, Dominee en hij. Hij heeft het het langste volgehouden. Want toen Dominee de geklede jas voor het jacquet eerst en voor een zwart colbert had ingeruild en voor de hoge hoed een zwarte gleufhoed had aangeschaft bleef hij trouw aan de oude stijl.

Een deftig man.
Wanneer meester op school vertelde van Jan Arends, de mandemaker van Alkmaar, die lekeprediker uit de grote Reformatietijd, dan moest ik altoos aan hem denken.

Want hij was ook mandenmaker.
En een prediker bij de gratie Gods.
Al heeft hij nooit een preekstoel onder de voeten gehad.

En al „preekte“ hij nooit.
Maar hij had altoos een goed woord. Zelfs wij, kwajongens, die we waren, luisterden altoos graag naar hem. Wat mocht hij graag vertellen uit de dagen van de Doleantie, toen de vrijgemaakte gemeente in de eerste tijd samen kwam in zijn mandenmakerswerkplaats, meestal onder het gehoor van een ander singulier man, een koffiebrander uit een nabije stad. Die werkplaats is een tijdlang de „schuilkerk“ der dolerenden geweest.

Een schuilkerk in meer dan één zin.
Ze school weg achter een huizenrij.
Maar ze mocht haar naam ook dragen naar haar bezitter: Baas Schuil.

Zo heette hij.
Als iemand hem vroeg naar zijn naam, dan kon het gebeuren, dat hij ten antwoord gaf: Die staat in Psalm 143: 9: „Bij U SCHUIL ik“.

Inderdaad: daar stond Baas Schuil.

In die vier woorden was heel zijn leven getekend.

Baas Schuil kende zijn Bijbel als weinigen. Die had hij stuk gelezen. De grondslag voor die bijbelkennis was gelegd op de Jongelingsvereniging. Daar hadden zij, in de tijd vóór de oprichting van de Bond, toen de methodiek nog niet uitgevonden was en leidraad-schrijvers nog niet aan de touwtjes trokken, jaren lang voor de pauze de Bijbel bestudeerd. Met de kanttekeningen. Dat kon je altijd nog aan Baas Schuil merken. Hij had wekelijks De Heraut gespeld. Van Bavinek wel het een en ander gelezen. Maar als de mensen op het huisbezoek aan ouderling Schuil wat vroegen, dan zei hij zelden, hoezeer hij Kuyper ook eerde, „Kuyper zegt“, maar bijna steevast: „De HERE zegt“. Dat was wijs van Baas Schuil. Dat was pastoraal. Hem is nooit overkomen, wat een andere ambts-

Ben ik te scherp? Ik geloof het niet. Ds Retel citeert o.a. de volgende uitspraak van Ds Hugo van Dalen: „Als gelovige ben ik er van overtuigd, dat zich tussen de geschiedenis van God en de geschiedenis van de Mens (verander, zetter, s.v.p. de hoofdletter niet) een speelruimte bevindt. Vandaag is onze wereld, onze Kerk, geheel West-Europa en ook zeer in het bijzonder het Sowjet-volk met zijn Kerk gesteld in die speelruimte.“

Dit is niet anders dan wat verdunde Barthiaanse poespas. Tegenover de geschiedenis (!) van God staat de geschiedenis van de Mens (!), die elkander niet raken, want er ligt „een speelruimte“ tussen. De bekende „spel“-uitvinding van Dr van Niftrik en Dr van Ruler. Alles wat wij als Christenen in deze wereld doen, alle Christelijke actie, is maar spel. Geen blijvend, vruchtdragend „werk“. God glimlacht er om. Maar 't heeft voor Hem geen waarde. Hij geeft er niet om. In die „ruimte“ spelen nu, zegt Ds Hugo van Dalen: onze wereld, onze „Kerk“, heel West-Europa, zeer in 't bijzonder het Sowjet-volk met zijn „Kerk“. Samen-spel. Je brengt van de hele zaak wel niets terecht, maar kom, 't is ook maar spel. En vooral het Sowjet-volk met zijn kerk is een beste speler.

Dat is: de gelijkschakeling. De smadelijke ontoring van de Koning der Kerk. De loochening van het feit, dat de Heilige Geest in de lidmaten van Christus' lichaam hemelse gaven uitgiet. Dat is de dood voor de Kerk. De dood ook voor alle uiting van christelijk leven, dat zich richt naar het Woord.

Bilderlijk schreef eens (van een leer, die niet half zo verschrikkelijk was als het Barthianisme):

Wie die gruwelleer belijden
(God vergeef hem, dat hij 't doet)
Zal ik rusteloos bestrijden
Tot mijn laatste druppel bloed.

En hij zei verder aan dat adres geen vriendelijkheden. De „opmerking“ was wat lang. Ik hoop: niet geheel overbodig.

P. D.

broeder eens geviel, wie, waar hij altoos met Kuyper schermde op het huisbezoek, pardoes de vraag gesteld werd naar analogie van 1 Corinthen 1:13: „Is Kuyper voor U gekruist? Of zijt gij in Kuypers naam gedoopt?“ Neen, Baas Schuil vermaande, leerde, wederlegde, verbeterde, onderwees in de rechtvaardigheid met de Schrift. Hij wist wel, dat deze daartoe gegeven is „opdat de „mens Gods“ volmaakt zij, tot alle goed werk volmaakt toegerust“.

Nooit vergeet ik zijn bidden.
Ik heb het slechts eenmaal gehoord.

Het was alles heel simpel.
Maar toen ik het hoorde, begreep ik; deze man bidt. Nooit vergeet ik hoe vaak ik hem eerbiedig hoorde zeggen: als het U belieft.

Het laatste gesprek, dat ik met Baas Schuil gehad heb, liep over het verbond der genade. Het was nu ruim vijftientig jaar geleden. In de dagen, toen de vragen omtrent de betekenis en de draagwijdte der belofte weer begonnen op te leven. Ik probeerde de oude — hij was toen reeds diep in de tachtig — op dit punt los te krijgen. En het lukte. Hij zei: Daar zal ik je eens wat van vertellen. Wij hadden, het kan in eenennegentig zijn geweest, of in tweeënegentig — daar wil ik af wezen, een dominee beroepen. Je weet wel, dominee Die. Toen hij de gemeente in de tijd van het beroep kwam bezoeken, ben ik met hem rondgegaan. En 's avonds voor de kerkeradsvergadering zouden we een boterham eten bij bakker C. En terwijl vrouw C. het brood klaar maakte en we samen in de kamer wachtten, zei dominee: Schuil, mag ik je eens wat vragen? Ik zeg: zeker, dominee, als ik er een antwoord op weet..... Toen vroeg hij: daar moet ik eens even over nadenken. En toen ik daarover eens even mijn gedachten had laten gaan, heb ik geantwoord — (en nog zie ik zijn hand, de kromme wijsvinger vooruit gestoken, gebarend omhoog gaan) — Wel, dominee, dat kan altijd en dat kan overal. Als U 't maar doet zoals Paulus in 1 Corinthen 10: „En ik wil niet, broeders, dat gij onwetende zijt, dat onze vaders allen onder de wolk waren, en allen door de zee doorgedaan zijn, en allen in Mozes gedoopt zijn in de wolk en in de zee, en allen dezelfde geestelijke spijze gegeten hebben, en allen dezelfde geestelijke drank gedronken hebben: want zij dronken uit de geestelijke steenrots die volgde, en de steenrots was Christus. Máár“ — bezwerend ging de hand omhoog — „Maar in 't merendeel van hen heeft God geen welgevallen gehad; want zij zijn in de woestijn terneder geslagen“.

Het verhaal besluitend voegde hij er nog aan toe: Zó ligt de zaak, jongen. En als je je daar nu maar aan houdt, dan ga je veilig.

Dat was dan Baas Schuil over het genadeverbond. Woorden eens wijzen.

Ze hebben er het hunne toe bijgedragen, dat ik vandaag vrijgemaakt ben, Gereformeerd gebleven.

Toch óók: in de lijn der Doleantie? D. E. C.

PERSSCHOUW

UIT DE CANADESE GEREFORM. KERKEN.

Er zit leven in onze jonge canadese zusterkerken. Ze groeien in aantal, want de stroom immigranten neemt in omvang nog steeds niet af. Maar, wat van meer belang is, ze zijn ook bizonder actief.

Sinds Juni van dit jaar wordt door een persvereniging, gevormd door leden van deze kerken een maandblad uitgegeven, de „Canadian Reformed Magazine“. Het blad ziet er uitstekend uit. Goed papier, heldere letter en met een omvang van acht pagina's. En om een indruk te geven van wat de jonge canadese kerken bezig houdt noem ik een en ander van wat in het tweede nummer van dit Magazine te lezen is.

Vooreerst dit, dat deze kerken zich in twee klassen hebben georganiseerd. Classis West en Oost. Beide klassen vergaderden in het voorjaar van 1952.

Er werd door classis West voorts een voorstel aangenomen om zo mogelijk in Maart 1954 een synode van de canadese geref. kerken te houden.

De Kerk van Homewood werd door deze classis verzocht via de pers van alle kerkeraden in Nederland een opgave te vragen van de gezinnen en personen die naar Canada zijn gemigreerd.

In beide classisvergaderingen heeft men zich bezig gehouden met het vraagstuk van de „incorporation“ van de kerk. Ik kon er niet precies achter komen wat daarmee wordt bedoeld, 'k kreeg de indruk, dat het daarbij gaat om het geven van een bepaalde juridische figuur aan de kerken in verband met haar positie t.o.v. de overheid.

In classis Oost werd voorts gesproken over de zeer urgente kwestie van de aansluiting bij de Trade-Unions (de vakbewegingen). Deze aangelegenheid is en in de Verenigde Staten en in Canada in verband met de verderfelijke ontwikkeling van deze vakbonden van grote betekenis.